

Lemmer, De Pôlle

QuickScan

JM ecologie b.v., 2021

QuickScan Lemmer, De Pôlle

Ecologische beoordeling in het kader van de Wet Natuurbescherming

Rapportnummer

R21.193

Status

1.0 (definitief)

Datum

07-10-2021

Opdrachtgever

Kuin Vastgoedontwikkeling B.V.

De Tocht 5

1611 HT Bovenkarspel

Auteur

[REDACTED]

Controle

[REDACTED]

Voorpagina

Overzicht plangebied

Te citeren als

[REDACTED] QuickScan Lemmer, De Pôlle; Ecologische beoordeling in het kader van de Wet Natuurbescherming. Rapport R21.193 JM ecologie b.v., Gorredijk.

JM ecologie b.v.

Leitswei 12

8401 CL Gorredijk

Inhoud

1	Inleiding	2
1.1	Aanleiding	2
1.2	Globale ligging	2
1.3	Structuur natuurwetgeving in Nederland	3
1.4	Scope van de QuickScan	4
1.5	Werkwijze	5
2	Beschrijving locatie en ingreep	6
2.1	Locatie.....	6
2.2	Ingreep.....	9
3	Resultaten veldbezoek en bureaustudie	11
3.1	Vogels.....	11
3.2	Vleermuizen	12
3.3	Overige zoogdieren.....	14
3.4	Vissen.....	14
3.5	Overige fauna.....	14
3.6	Vaatplanten	14
4	Effecten en gevolgen.....	15
4.1	Overzicht beschermde soorten.....	15
4.2	Effecten op de in het plangebied (mogelijk) aanwezige flora en fauna	15
5	Mitigerende maatregelen	17
5.1	Jaarrond beschermde nesten; nader onderzoek	17
5.2	Algemene broedvogels; mitigatie	18
5.3	Vleermuizen; nader onderzoek en mitigatie	18
6	Conclusie.....	20
	Geraadpleegde bronnen.....	21

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In opdracht van Kuin Vastgoedontwikkeling B.V. heeft ecologisch adviesbureau JM ecologie b.v. een QuickScan uitgevoerd in Lemmer, gemeente De Friese Meren, provincie Friesland. De opdrachtgever is voornemens een aantal gebouwen en loodsen op het terrein te slopen en hier woningen en appartementen te realiseren. In totaal zullen er 103 wooneenheden gerealiseerd worden. Ook komen er een haven en parkeerplaatsen.

1.2 Globale ligging

Het plangebied is gelegen in het zuidoosten van het dorp Lemmer. Lemmer ligt aan het IJsselmeer, ten zuidwesten van Heerenveen en Joure. Ten noordoosten van Lemmer ligt het Tjeukemeer. Lemmer ligt aan de snelweg A6, die van Heerenveen naar Emmeloord loopt. De omgeving bestaat uit woonhuizen, watergangen en een aantal agrarische percelen en bomen. De globale ligging van het plangebied is weergegeven in afbeelding 1.1.

Afbeelding 1.1. Globale ligging van het plangebied (rode stip) (Bron achtergrond: Esri).

1.3 Structuur natuurwetgeving in Nederland

De Wet natuurbescherming (hierna Wnb) heeft per 1 januari 2017 de Boswet, Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998 vervangen. De Wet natuurbescherming regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden, de bescherming van soorten en de bescherming van houtopstanden.

Naast bescherming vanuit de Wet natuurbescherming, zijn er ook gebieden die planologisch beschermd zijn. Dit betreft het 'Natuurnetwerk Nederland' (hierna NNN). De bescherming van het NNN verloopt via het ruimtelijke ordeningsrecht (Barro, bestemmingsplannen) en niet via de natuurwetgeving. Na de decentralisatie (2017) zijn enkele provincies andere namen gaan voeren voor de NNN.

Decentralisatie

Het bevoegd gezag is gedecentraliseerd naar de provincies. Het Rijk behoudt echter het bevoegd gezag en de verantwoordelijkheid voor het verlenen van ontheffingen en vrijstellingen voor handelingen en projecten in gebruik, beheer of aanleg door het rijk, zoals bijvoorbeeld hoofdwegen, spoorwegen, hoofdvaarwegen, waterkeringen, militaire terreinen, gastransportnet, hoogspanningsleidingen, delfstoffen, kustlijn, bepaalde visserij en bijvoorbeeld activiteiten Koninklijk Huis.

Soortbescherming

In de Wet natuurbescherming is soortbescherming opgedeeld in categorieën. Voor elke categorie gelden verschillende verbodsbepalingen die zijn vermeld in artikel 3.1, 3.5 en 3.10 van de Wet natuurbescherming. Het gaat om de volgende categorieën:

1. soorten van de Vogelrichtlijn;
2. soorten van de Habitatrichtlijn, inclusief bijlage I en II uit Verdrag van Bern en bijlage I uit Verdrag van Bonn;
3. 'andere soorten' (onderdeel A 'fauna' en onderdeel B 'flora').

De verbodsbepalingen en ontheffingsgronden voor de eerste twee categorieën komen rechtstreeks uit de Vogel- en Habitatrichtlijn. De derde categorie vindt zijn oorsprong in de nationale wetgeving.

Soorten van de Vogelrichtlijn

Voor Vogelrichtlijnsoorten is het verboden om in het wild levende vogels te doden of te vangen, opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen, te beschadigen, te rapen of nesten van vogels weg te nemen. Daarnaast is het verboden vogels opzettelijk te storen. Dit laatste verbod geldt niet voor een aantal aangewezen vogelsoorten, indien de verstoring niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding en het nest zelf zijn functionaliteit behoudt.

In aanvulling op de Vogelrichtlijn, geldt er voor een aantal vogelsoorten die jaarlijks naar hetzelfde nest terugkeren een jaarrond bescherming van de nesten. De meeste provincies en het Rijk hanteren de "Lijst met jaarrond beschermde nesten 2012". Hierin wordt onderscheid gemaakt tussen jaarrond beschermde nesten (categorie 1 tot en met 4) en mogelijk jaarrond beschermde nesten (categorie 5). Voor deze laatste categorie geldt alleen een jaarrond beschermde status indien ecologisch zwaarwegende omstandigheden dat rechtvaardigen. In de provincies Overijssel, Flevoland en Limburg geldt een aangepaste lijst jaarrond beschermde nesten, waarin een andere categorisering is aangebracht.

Soorten van de Habitatrichtlijn

Voor soorten van artikel 3.5 (Habitatrichtlijn, Bern en Bonn) is het eveneens verboden om in het wild levende dieren en planten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen, opzettelijk eieren van dieren te vernielen of te rapen. Voortplantings- of rustplaatsen mogen niet beschadigd of vernield worden.

Daarnaast geldt er een verbod om planten behorend bij artikel 3.5 te plukken, verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen. In tegenstelling tot de Vogelrichtlijnsoorten in artikel 3.1, mogen dieren behorend bij artikel 3.5 niet opzettelijk verstoord worden, ook niet als er geen wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding. Daarbij dient opgemerkt te worden dat een aantal vogelsoorten ook vallen onder artikel 3.5 en daarom niet verstoord mogen worden.

Andere soorten

Naast de Europees aangewezen beschermde flora en fauna, is er in Nederland ook een Nationale soortenlijst gemaakt die niet gedekt wordt door de Vogel- en Habitatrichtlijn, Verdrag van Bern of Verdrag van Bonn. Deze soorten zijn opgenomen in bijlage A en B van de Wet natuurbescherming. Voor soorten in bijlage A geldt een verbod op opzettelijk doden of vangen van dieren en opzettelijk beschadigen of vernielen van vaste voortplantings- of rustplaatsen van dieren. Voor soorten in bijlage B geldt een verbod op opzettelijk plukken, verzamelen, afsnijden, vernielen en ontwortelen van planten. In tegenstelling tot artikel 3.1 en 3.5, is verstoring van deze soorten toegestaan.

Met betrekking tot de 'andere soorten' zijn per provincie beleidsregels opgesteld waarin voor een deel van deze soorten vrijstelling is verleend. De grond waarop deze vrijstelling geldt verschilt per provincie en hoeft dus niet in alle situaties van toepassing te zijn. Vrijstelling op basis van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling is een geldige reden in alle provincies.

Indien bij het project-voornemen een of enkele gestelde verboden in artikel 3.1, 3.5 of 3.10 worden overtreden, dient gewerkt te worden conform een gedragscode. Biedt een gedragscode geen oplossing, dan is het mogelijk om een ontheffing aan te vragen bij de provincie waarin het voornemen plaats vindt. De grond waarop een ontheffing mogelijk is, verschilt per categorie.

1.4 Scope van de QuickScan

Deze QuickScan is opgesteld om de ecologische waarden van het plangebied te bepalen, en de, ten gevolge van de geplande bestemmingswijziging, eventuele strijdigheden met de Wet natuurbescherming (Wnb) in kaart te brengen, waaruit een advies zal volgen over hoe te handelen volgens deze wet.

Er wordt in deze QuickScan niet ingegaan op raakvlakken met de gebiedsbescherming (Natura 2000, Natuurnetwerk Nederland en overige provinciaal beschermde gebieden) en bescherming Houtopstanden.

Een initiatiefnemer is, vanuit de natuurwetgeving, bij ruimtelijke ingrepen (maar ook maatregelen en activiteiten) verplicht op de hoogte te zijn van mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het plangebied, zodat hiermee rekening kan worden gehouden. De consequenties van de beoogde ruimtelijke ingreep zijn getoetst aan de bepalingen van de soortenbescherming uit de Wet natuurbescherming (Wnb).

De natuur is onvoorspelbaar. Het veldbezoek beschrijft een momentopname. Indien de periode tussen veldbezoek en de invoer van de geplande verandering in het bestemmingsbesluit meerdere jaren wordt, dient overwogen te worden een herhaald veldbezoek te laten uitvoeren, hetgeen mogelijk tot gevolg heeft dat de QuickScan wordt herzien.

1.5 Werkwijze

Bureaustudie

Voorafgaand aan het veldbezoek wordt de mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten onderzocht door het raadplegen van online- en fysieke atlassen en databases, zoals bijvoorbeeld de NDFF. Het doel van de bureaustudie is het inschatten van de ligging van het projectgebied, de aanwezige habitattypes en de bekende beschermde soorten, alsmede het verkrijgen van inzicht in de kans dat beschermde soorten in een projectgebied aanwezig kunnen zijn.

Veldbezoek

Het veldbezoek is afgelegd door ecooloog [REDACTED] van JM ecologie b.v. op 8 september 2021. Het bezoek is uitgevoerd van 09:00 tot 11:00 uur, bij 20°C en 1 Bft, op een heldere en droge dag. Het doel van het veldbezoek is het inschatten van de aanwezige habitattypes en het verkrijgen van inzicht in het plangebied.

Maatregel(en) en effecten

De derde stap is de beschrijving van de geplande maatregelen en de omstandigheden (planning, methode) waarin deze uitgevoerd gaat worden. Tezamen met het veldbezoek en de bureaustudie kunnen hieruit eventuele strijdigheden van de plannen met de betreffende natuurwetgeving opgespoord worden, en kunnen eventuele kennishiaten benoemd worden. Hieraan worden conclusies verbonden en hieruit zal duidelijkheid ontstaan over de eventuele noodzaak tot het nemen van vervolgstappen, met als doel de wijziging conform de huidige Wet natuurbescherming te laten plaatvinden.

2 Beschrijving locatie en ingreep

2.1 Locatie

Het plangebied is gelegen aan de zuidoostkant in het dorp Lemmer, gemeente De Friese Meren, provincie Friesland. Het plangebied wordt omsloten door een aantal woonhuizen en een watergang die van noordwest naar zuidwest langs het plangebied loopt. De brede omgeving bestaat uit woonhuizen, agrarische percelen, boerderijen, een snelweg en watergangen.

Het plangebied zelf betreft zes gebouwen, waarvan twee stenen gebouwen aan de zuidwestzijde van het plangebied. Deze gebouwen zijn in vervallen staat en bevatten veel kapotte ramen en scheuren in het voegwerk. Naast deze gebouwen staan nog vier andere gebouwen, waarvan drie loodsen met een golfplaten dak en een loods bedekt met houten planken. De twee loodsen naast de stenen panden zijn ook in vervallen staat, het systeemplafond is kapot en ramen zijn weg. Eén van deze loodsen is toegankelijk via een deur die op een kier staat aan de achterzijde. Achter de stenen panden, aan het water, staat nog een grote loods, die van buiten bekleed is met houten planken. Deze planken hangen ook los. Deze loods is toegankelijk via een hefdeur. In de loods ligt veel menselijk afval. Op het terrein staan veel verschillende planten en struikgewas, onder andere vlinderstruik. De loods helemaal aan de noordzijde van het terrein is in redelijke staat. Deze is vroeger gebruikt als bouwmarkt. Hier zijn geen ramen kapot en het gebouw is ook niet toegankelijk voor zowel mensen als fauna. Het plangebied is afgezet met bouwhekken en een deel wordt momenteel door een glasvezelbedrijf gebruikt als opslag van materialen. Het parkeerterrein van de vroegere bouwmarkt is nog wel toegankelijk. Voor deze loods staan nog drie woonhuizen, aan de weg de Zeedijk. Deze zullen niet aangetast worden.

Afbeelding 2.1. Begrenzing van het plangebied (rood kader). Het oranje en groene kader zijn de twee stenen panden, het roze kader is de loods aan het water met houten planken, het blauwe kader is de voormalige bouwmarkt en het gele en paarse kader zijn de loodsen met golfplaten daken (Bron achtergrond: Esri).

Afbeelding 2.2. Stenen pand aan zuidwestzijde plangebied, gezien vanaf oosten.

Afbeelding 2.3. Scheuren in voegwerk van stenen pand.

Afbeelding 2.4. Stenen pand aan zuidwestzijde plangebied, gezien vanaf zuiden.

Afbeelding 2.5. Aanbouw stenen pand aan zuidwestzijde plangebied, gezien vanaf oosten.

Afbeelding 2.6. De twee stenen panden aan de Pôlle, gezien vanaf noordoosten.

Afbeelding 2.7. Loods met golfplaten dak ten noorden van de stenen panden, gezien vanaf noordoosten.

Afbeelding 2.8. Loods 'winterstalling Lemmer' ten noorden van stenen panden en loods, gezien vanaf noordoosten.

Afbeelding 2.9. Achterzijde loods 'winterstalling Lemmer' en loods achter stenen panden aan het water, gezien vanaf noorden.

Afbeelding 2.10. Binnenzijde loods 'winterstalling Lemmer'.

Afbeelding 2.11. Binnenzijde loods achter stenen panden aan het water, gezien vanaf noorden.

Afbeelding 2.12. Buitenzijde loods achter stenen panden aan het water, gezien vanaf noorden.

Afbeelding 2.13. Buitenzijde loods aan water met stenen pand, gezien vanaf zuiden.

Afbeelding 2.14. Buitenzijde stenen pand, gezien vanaf westen.

Afbeelding 2.15. Buitenzijde loods aan het water achter stenen panden, gezien vanaf noordwesten.

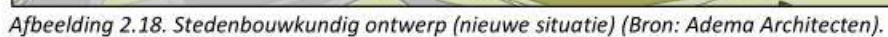
Afbeelding 2.16. Loods 'bouwmarkt' met parkeerplaats, gezien vanaf oosten.

Afbeelding 2.17. Loods 'bouwmarkt' met opslag glasvezelbedrijf, gezien vanaf zuiden.

2.2 Ingreep

De opdrachtgever is voornemens de gebouwen en loodsen op het terrein te slopen en nieuwe woningen en appartementen te bouwen. Er zullen in totaal 103 wooneenheden gerealiseerd worden (zie afbeelding 2.18). De bestaande woning ten zuiden van het plangebied en de drie huizen ten noorden van het plangebied zullen blijven staan. Aan de kant van het water, de westkant van het plangebied, zullen achttien woningen gerealiseerd worden. Ook zullen hier appartementen gerealiseerd worden van drie verdiepingen hoog. Er zal een haven gemaakt worden met achtentwintig ligplaatsen. Ten zuiden van deze haven worden negen woningen gebouwd. Aangrenzend aan deze woningen worden ook zeventien openbare parkeerplaatsen en zestien privé parkeerplaatsen gemaakt. Ten noordoosten van de haven worden negen woningen gebouwd en een blok met appartementen van drie verdiepingen hoog. Hier worden achtentwintig openbare parkeerplaatsen gecreëerd en achttien privé parkeerplaatsen. In het oosten van het plangebied, aan de kant van de weg de Pôlle, worden drie blokken met appartementen gebouwd. Het meest zuidelijke blok zal bestaan uit eenentwintig appartementen en zal vier verdiepingen hoog zijn. De twee andere blokken ten noorden van dit blok zullen beide bestaan uit negentien appartementen en zullen vier en een half verdieping hoog zijn, inclusief een parkeergarage in de kelder. Deze drie appartementenblokken zullen een hoogte hebben van veertien meter. Ten noorden van deze appartementenblokken zullen nog eens vijf woningen gebouwd worden (afbeelding 2.18).

3 Resultaten veldbezoek en bureaustudie

Waargenomen soorten en verwachte soorten (op basis van de aanwezige habitat en de bekende verspreiding) worden samengenomen en hun gebruik van het plangebied wordt beschreven. Hierbij ligt de nadruk op beschermde soorten, maar er zullen ook algemene en lichter beschermde soorten betrokken worden indien waargenomen of van belang voor de ingreep.

3.1 Vogels

Alle broedgevallen van vogels zijn beschermd. Van 16 vogelsoorten zijn ook de nesten, vaste rust- en verblijfplaatsen jaarrond beschermd. Dit zijn soorten die vallen in de categorie 1 t/m 4 van de aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten (2012). Deze soorten zijn: boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespandief en zwarte wouw.

Daarnaast zijn van 34 vogelsoorten de nesten jaarrond beschermd als hier een zwaarwegende ecologische reden voor is. Dit zijn soorten die vallen in de categorie 5 van de aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten (2012). Deze soorten zijn: blauwe reiger, boerenwaluw, bonte vliegenvanger, boomklever, boomkruiper, bosuil, brilduiker, draaihals, eidereend, ekster, gekraagde roodstaart, glanskop, grauwe vliegenvanger, groene specht, grote bonte specht, hop, huiswaluw, ijsvogel, kleine bonte specht, kleine vliegenvanger, koolmees, kortsnavelboomkruiper, oeverwaluw, pimpelmees, raaf, ruigpootuil, spreeuw, tapuit, torenvalk, zeearend, zwarte kraai, zwarte mees, zwarte roodstaart en zwarte specht. Indien sprake is van een ecologisch zwaarwegende reden voor één of meerdere van deze soorten, dan worden deze hieronder behandeld onder 'Jaarrond beschermd'. Zo niet, dan worden deze soorten net als overige broedvogels behandeld onder 'Algemene broedvogels'.

Jaarrond beschermde nesten

Tijdens het veldbezoek is gezocht naar jaarrond beschermde nesten in en binnen de verstoringszone van het plangebied. Binnen het plangebied en in de omgeving zijn geen jaarrond beschermde nesten aangetroffen. Er zijn in de te slopen stenen gebouwen en loodsen wel geschikte nestlocaties voor huismus en gierzwaluw, omdat de daken bestaan uit dakpannen die scheef liggen en enkele dakpannen missen. Hieronder is een geschikte locatie waar gierzwaluw en huismus een nest kunnen maken. De loodsen met golfplaten daken zijn niet geschikt voor huismus en gierzwaluw, omdat het dak enkellaags golfplaat is en hieronder geen geschikte locatie is voor een nestlocatie. In een straal van 75 meter zijn geen jaarrond beschermde nesten of geschikte holten waargenomen in bomen.

Tijdens het veldbezoek is gezocht naar sporen van uilen in de vorm van krijtstrepen en braakballen. In de loods aan het water zijn grote partijen braakballen aangetroffen van waarschijnlijk een kerkuil. De aanwezigheid van de kerkuil binnen het plangebied kan dus niet uitgesloten worden.

Consequenties van de ingreep op jaarrond beschermde nesten van huismus, gierzwaluw en kerkuil staan beschreven in paragraaf 4.2.

Algemene broedvogels

Er is binnen het plangebied geschikt habitat aanwezig voor diverse soorten algemene broedvogels. In het struikgewas op het plangebied kunnen soorten als houtduif, merel en vink tot broeden komen. In één van de loodsen is een nest aangetroffen van een algemene broedvogel, aan de grootte en uitwerpselen te zien waarschijnlijk een tortelduif. Deze heeft geen jaarrond beschermd nest en het nest was niet meer actief. Aanwezigheid van algemene broedvogels kan echter niet uitgesloten worden.

Afbeelding 3.1. Nest van waarschijnlijk tortelduif in de loods aan het water, achter de stenen gebouwen.

Consequenties van de ingreep op algemene broedvogels staan beschreven in paragraaf 4.2.

3.2 Vleermuizen

Alle vleermuizen zijn zwaar beschermd (alle in Nederland voorkomende soorten staan vermeld in de Habitatrichtlijn). Vleermuizen kunnen een plangebied gebruiken als verblijfplaats, vaste vliegroute en/of foerageergebied.

Verblijfplaatsen kunnen uitgesplitst worden in vier categorieën, te weten kraam-, zomer-, paar- en winterverblijven. Vleermuizen maken op verschillende manieren en in verschillende seizoenen gebruik van deze verblijfplaatsen. De eisen die vleermuizen stellen aan hun verblijfplaatsen zijn afhankelijk van de vleermuissoort en het gebruik van de verblijfplaats. Kraamverblijven worden in het voorjaar en de vroege zomer gebruikt door grote groepen drachtige vrouwtjes om hun jongen te baren en groot te brengen. Tegelijkertijd bevinden kleinere groepen mannetjes zich in de zomerverblijfplaatsen. Later in de zomer en in het najaar verplaatsen de mannetjes zich naar de paarverblijven, waaromheen ze een territorium bezetten en verdedigen tegen andere mannetjes. Binnen het territorium proberen de mannetjes langskomende vrouwtjes te lokken naar de paarverblijven, waar vervolgens de paring plaatsvindt. Het paarseizoen eindigt in de herfst, waarna de vleermuizen de winterverblijven opzoeken om te overwinteren. Sommige soorten migreren hiervoor over behoorlijke afstanden.

Vleermuizen gebruiken vliegroutes voor dagelijkse verplaatsingen tussen verblijfplaats en foerageergebieden en in het geval van migrerende soorten, voor de jaarlijkse trek van en naar de winterverblijven. Meestal maken vleermuizen langdurig gebruik van vaste routes die ze onthouden. Daarbij worden lijnvormige elementen zoals bomenrijen, dijken en watergangen gebruikt als vliegrouteondersteuning. Het onderbreken of verwijderen van deze elementen bij een (potentiële) vliegroute kan een negatief effect hebben op de mogelijkheid van vleermuizen om hun doel te bereiken.

Ten slotte kunnen vleermuizen een plangebied gebruiken als foerageergebied. De vleermuizen komen via vaste routes naar het foerageergebied om daar in de buurt van bomen en water te jagen op vliegende insecten. Net zoals vaste vliegroutes die veelvuldig gebruikt worden, maken vleermuizen ook gebruik van vaste foerageergebieden. Het ongeschikt maken van een foerageergebied door bijvoorbeeld het kappen of verlichten van bomen of het dempen van waterpartijen, kan tot gevolg hebben dat vleermuizen geen toegang meer hebben tot voldoende voedsel.

Verblijven

In het plangebied is gezocht naar potentiële verblijfsplaatsen voor gebouwbewonende vleermuizen, zoals de gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis of laatvlieger die de gebouwen en loodsen kunnen gebruiken als kraam-, zomer-, paar- of winterverblijfplaats. De stenen panden zijn geschikt voor gebouwbewonende vleermuissoorten als de gewone dwergvleermuis, laatvlieger, gewone grootoorvleermuis (kraam-, zomer-, paar- en winterverblijven) en de ruige dwergvleermuis (zomer-, paar- en winterverblijven). De loodsen met golfplaten daken zijn ongeschikt voor vleermuizen als verblijfplaats vanwege het enkellaags golfplaten dak en de afwezigheid van ruimte onder de golfplaat voor een verblijf. De twee stenen gebouwen zijn bieden echter wel geschikte verblijfsplaatsen voor vleermuizen. Er zijn veel kieren en gaten waar vleermuizen kunnen zitten. Ook missen er veel ramen, waardoor vleermuizen in en uit het gebouw kunnen vliegen. Op een deel van het gebouw liggen dakpannen scheef en op sommige plekken missen tevens dakpannen. Ook de nok van het dak bevat openingen waar vleermuizen onder kunnen kruipen. De loods aan het water is van buiten bekleed met houten planken die los hangen, waardoor ruimte is ontstaan voor vleermuizen. Ook is aan alle zijden een vrije aanvliegroute, waardoor de gebouwen goed aanvliegbaar zijn voor vleermuizen. De woningen naast het plangebied kunnen ook geschikte verblijfsplaatsen voor vleermuizen bieden. De aanwezigheid van gebouwbewonende vleermuizen binnen het plangebied kan dus niet uitgesloten worden. Er zijn geen geschikte holten in bomen in en om het plangebied aangetroffen. De aanwezigheid van boombewonende vleermuissoorten kan hiermee uitgesloten worden.

Consequenties van de ingreep op potentiële vleermuisverblijfsplaatsen staan beschreven in paragraaf 4.2.

Vliegroutes

In en rond het plangebied zijn geen diverse lijnvormige elementen die dienst kunnen doen als vliegrouteondersteuning voor vleermuizen. Er staan geen bomenrijen om het terrein en de gebouwen bieden ook geen lijnvormig element. De watergang kan mogelijk gebruikt worden als vliegrouteondersteuning, maar in de omgeving is voldoende alternatieve ondersteuning aanwezig. De aanwezigheid van essentiële vliegrouteondersteuning voor vleermuizen kan daarmee worden uitgesloten.

Foerageergebied

De omgeving van het plangebied is geschikt als foerageergebied voor diverse soorten vleermuizen. Aangezien er in de omgeving van het plangebied genoeg minstens even geschikt foerageergebied aanwezig is, wordt het plangebied niet als essentieel foerageergebied beschouwd.

3.3 Overige zoogdieren

Uit de bureaustudie blijkt dat er in een straal van 2,5 kilometer rond het plangebied verschillende waarnemingen bekend zijn van beschermde zoogdieren. Het gaat hier om de otter en de das. Naast de bekende beschermde soorten kunnen in de omgeving van het plangebied andere nog niet aangetroffen beschermde soorten aanwezig zijn.

Otter

De otter is een sterk watergebonden zoogdier. Otters leven in oeverzones die liggen in gebieden met voldoende dekking en rust (Zoogdierverseniging, z.d.). De watergangen in de omgeving liggen in urbane omgeving met veel woonhuizen en wegen. De kade langs het plangebied heeft daarnaast een stijle damwand, waardoor otter niet aan land kan komen. Dekking in de omgeving van de watergangen is niet aanwezig. De aanwezigheid van de otter in en binnen de verstoringszone van het plangebied kan worden uitgesloten.

Das

De das leeft in allerlei biotopen, met een voorkeur voor kleinschalig akker- en weidelandschap met verspreide bosjes, heggen en houtwallen. Het leefgebied moet voldoende dekking bevatten, weinig verstoring, een groot voedselaanbod en een bodem waarin ze kunnen graven, met een grondwaterstand van tenminste 1,5 m onder het maaiveld (Zoogdierverseniging z.d.). Er is één waarneming bekend van de das op ruim 2 kilometer afstand van het plangebied. Dit betrof een dood gevonden exemplaar. Het plangebied bevindt zich in een urbane omgeving met weinig dekking en veel verstoring. Aanwezigheid van de das in en binnen de verstoringszone van het plangebied kan daarmee worden uitgesloten.

3.4 Vissen

In de waterlichamen rondom het plangebied kunnen diverse algemene vissen voorkomen. Deze genieten echter alleen bescherming onder de zorgplicht. Beschermde vissoorten zoals grote modderkruiper kunnen op basis van de bekende verspreidingsgegevens en de aanwezige habitat uitgesloten worden.

3.5 Overige fauna

Overige beschermde diersoorten zoals dagvlinders, libellen, amfibieën, reptielen, kreeftachtigen en weekdieren zijn niet bekend in de omgeving van het plangebied en worden ook niet verwacht op basis van de aanwezige habitat en de bekende verspreidingsgegevens.

3.6 Vaatplanten

De in Nederland beschermde vaatplanten stellen specifieke eisen aan hun groeiplaats, of komen slechts beperkt voor in Nederland. De meeste soorten groeien op voedselarme bodems en zijn niet te verwachten op stikstofrijke of bemeste bodems zoals landbouwgronden en de meeste wegbermen. Andere beschermde soorten groeien slechts in een specifieke biogeografische regio in Nederland, zoals in het rivierengebied of in het heuvelland van Zuid Limburg. Gezien de aanwezige habitats binnen het plangebied in combinatie met de bekende huidige verspreiding van beschermde plantensoorten, kan uitgesloten worden dat deze soorten aanwezig zijn binnen het plangebied.

4 Effecten en gevolgen

4.1 Overzicht beschermde soorten

In dit hoofdstuk wordt de geplande ingreep getoetst aan de aanwezige of verwachte beschermde soorten (zie hoofdstuk 3) binnen het plangebied, en de te verwachten risico's voor deze soorten, bij uitvoer van de geplande werkzaamheden. In de Wet natuurbescherming zijn vooral vaste verblijfplaatsen (voortplantingslocaties zoals nesten, holen, kraamkolonies etc.) van belang, maar ook de functionele leefomgeving die de vaste verblijfplaatsen in stand houdt.

Voor soorten die niet genoemd worden vanuit de Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn of Wnb artikel 3.10 geldt de algemene vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen. Zelfs bij negatieve effecten hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd. Ditzelfde geldt voor soorten van Wnb artikel 3.10, waarvoor een Provinciale vrijstelling is uitgegeven. Voor deze soorten geldt wel de zorgplicht, maar ze worden hieronder, ondanks eventueel voorkomen en eventueel te verwachten negatieve effecten, niet meegenomen.

Tabel 4.1. Soort(groep)en van de Wet natuurbescherming waarvoor het effect van de maatregel bepaald moet worden.

Soortgroep	Soort(en)	Bescherming	Aanwezig
Jaarrond beschermde nesten	Huismus, gierzwaluw en kerkuil	3.1	Potentieel
Algemene broedvogels	Diverse soorten	3.1	Potentieel
Vleermuizen	Gebouwbewonende soorten	3.5	Potentieel

4.2 Effecten op de in het plangebied (mogelijk) aanwezige flora en fauna

Jaarrond beschermde nesten

In de gebouwen op het plangebied broeden mogelijk huismussen en gierzwaluwen. Ook zijn er braakballen aangetroffen in de loods aan het water, dus mogelijk is er kerkuil aanwezig. Wanneer de gebouwen gesloopt worden, zullen deze broedlocaties vernietigd worden. Dit is in strijd met de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming, waardoor de werkzaamheden niet uitgevoerd kunnen worden zonder dat de in paragraaf 5.1 genoemde vervolgstappen in acht worden genomen.

Algemene broedvogels

In het plangebied en binnen de verstoringszone hiervan kunnen meerdere algemene broedvogels tot broeden komen. Ook is er een reeds verlaten nest van waarschijnlijk tortelduif aangetroffen in de loods aan het water. Wanneer werkzaamheden in de buurt van in gebruik zijnde nesten worden uitgevoerd, heeft dit mogelijk een versturende werking op de broedende vogels. Ook kunnen bestaande nesten vernield worden wanneer de panden gesloopt worden. Dit is in strijd met de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming, waardoor de werkzaamheden niet uitgevoerd kunnen worden zonder dat de in paragraaf 5.2 genoemde vervolgstappen in acht worden genomen.

Vleermuizen

De stenen panden dienen mogelijk als kraam-, zomer-, winter- en/of paarverblijfplaats voor gebouwbewonende vleermuissoorten als de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis (geen kraamverblijf), laatvlieger en gewone grootoorvleermuis. Bij het slopen van deze gebouwen verdwijnen deze verblijfsplaatsen. De woonhuizen naast het plangebied kunnen ook verblijfsplaatsen bieden aan vleermuizen. Indien 's avonds of 's nachts wordt gewerkt gedurende de actieve periode voor

veermuizen (circa 15 april tot en met 15 oktober), kan er lichtverstoring door het gebruik van bouwverlichting optreden. Hierdoor kunnen mogelijk aanwezige vleermuizen gedesoriënteerd raken. Ten gevolge daarvan kan het functioneren verminderen van de mogelijk aanwezige verblijfplaatsen. Het verwijderen van verblijfplaatsen en verstoren van vleermuizen is in strijd met de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming, waardoor de werkzaamheden niet uitgevoerd kunnen worden zonder dat de in paragraaf 5.3 genoemde vervolgstappen in acht worden genomen.

5 Mitigerende maatregelen

In dit hoofdstuk worden de vervolgmaatregelen beschreven voor de soorten waarvan in hoofdstuk 4 is bepaald dat deze mogelijk een effect bemerken van de geplande ingreep. Deze vervolgmaatregel kan bestaan uit het uitvoeren van nader onderzoek om de aanwezigheid te bevestigen of uit te sluiten. Maar de vervolgmaatregel kan ook aangeven dat er een aanvraag voor een ontheffing op de verbodsbepalingen in de Wet natuurbescherming benodigd is. Er kan ook een lijst met mitigerende maatregelen staan aangegeven, waarbij de ingreep uitgevoerd kan worden zonder een ontheffing. Indien de ingreep zonder enig nader onderzoek, mitigatie of ontheffingsaanvraag uitgevoerd kan worden, wordt dat in dit hoofdstuk vermeld.

Tabel 5.1. Soort(groep)en van de Wet natuurbescherming waarvoor een vervolgactie benodigd is.

Soortgroep	Soort(en)	Bescherming	Aanwezig	Vervolgactie
Jaarrond beschermde nesten	Huismus, gierwaluw en kerkuil	3.1	Potentieel	Nader onderzoek
Algemene broedvogels	Diverse soorten	3.1	Potentieel	Mitigatie
Vleermuizen	Gebouwbewonende soorten	3.5	Potentieel	Nader onderzoek en mitigatie

5.1 Jaarrond beschermde nesten; nader onderzoek

Onder de dakpannen van het stenen pand bevinden zich mogelijk jaarrond beschermde nesten van de gierwaluw en/of huismus. Ook is er mogelijk een vaste verblijfplaats van kerkuil in de loods aan het water. Het verwijderen, ontoegankelijk of ongeschikt maken van deze potentiële nest- en verblijfplaatsen is in strijd met de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming. Daarom moet, voordat de werkzaamheden van start kunnen gaan, eerst nader onderzoek worden uitgevoerd om de aanwezigheid van nestplaatsen van huismus en gierwaluw en verblijfplaatsen van de kerkuil te bevestigen dan wel uit te sluiten.

Het nader onderzoek naar gierwaluw bestaat uit minstens 3 avondbezoeken tussen 1 juni en 15 juli, met een tussenpose van ten minste 10 dagen tussen de veldbezoeken.

Het nader onderzoek naar huismus bestaat uit minstens 2 veldbezoeken die overdag worden afgelegd in de periode van 1 april tot 15 mei met een tussenpose van minstens 10 dagen tussen de veldbezoeken. Een bezoek heeft een lengte van een half uur.

Het nader onderzoek naar kerkuil bestaat uit 3 avondbezoeken van 2 uur tussen 1 februari en 15 oktober.

Indien uit het nader onderzoek blijkt dat er geen nesten van gierwaluw, huismus en/of vaste verblijfplaatsen of overwinteringsplaatsen van kerkuil aanwezig zijn, is er geen belemmering meer vanuit de Wet natuurbescherming voor wat betreft de bescherming van jaarrond beschermde vogelnesten. Indien er echter nesten of vaste verblijfplaatsen worden aangetroffen, dient er eerst een ontheffing op de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming te worden aangevraagd bij de Provincie. Om deze ontheffing te verkrijgen, moeten er mitigerende maatregelen worden genomen door bijvoorbeeld het aanbieden van alternatieve nestgelegenheden in de omgeving.

5.2 Algemene broedvogels; mitigatie

Alle inheemse broedvogels zijn tijdens het broeden wettelijk beschermd volgens de Vogelrichtlijn. Als er ten tijde van de beoogde start van de werkzaamheden vogels in, of binnen de verstoringzone van het plangebied broeden, kunnen de werkzaamheden ter plaatse geen doorgang vinden totdat de jongen zijn uitgevlogen. Het is niet mogelijk om een ontheffing te verkrijgen voor het verstoren en verjagen van broedende vogels. Het verdient daarom de aanbeveling om de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. Een wettelijk vastgestelde periode voor het broedseizoen bestaat niet, bepalend is of broedgevallen aanwezig zijn. Indicatieve datumgrenzen zijn 15 maart tot 15 juli, maar er bestaan, afhankelijk van het weer en de vogelsoort, vele uitzonderingen op deze regel.

De omgeving van het projectgebied is geschikt voor diverse algemene broedvogelsoorten. In de struiken kunnen diverse zangvogels tot broeden. Ook is er een reeds verlaten nest aangetroffen van waarschijnlijk een tortelduif. Het verdient daarom de aanbeveling om de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. Een wettelijk vastgestelde periode voor het broedseizoen bestaat niet, bepalend is of broedgevallen aanwezig zijn. Indicatieve datumgrenzen zijn 15 maart tot 15 juli, maar er bestaan, afhankelijk van het weer en de vogelsoort, vele uitzonderingen op deze regel.

Indien de werkzaamheden toch starten aan het begin van het broedseizoen, dan dienen broedgevallen binnen het plan- en verstoringgebied van de werkzaamheden voorkomen te worden. Het ongeschikt maken kan preventief gedaan worden door ruim voor het vogelbroedseizoen het gebied te ontdoen van geschikte nestgelegenheden. Dit kan op verschillende manieren.

- Door het van tevoren verwijderen van struiken binnen het plangebied is er geen nestgelegenheid meer voor diverse soorten zangvogels;
- Het verwijderen van het bestaande duivennest, mits deze op dat moment niet gebruikt wordt en ervoor zorgen dat vogels de schuur vervolgens niet meer in kunnen.

Het functioneren van de preventieve maatregelen dient gecontroleerd te worden vanaf de plaatsing totdat de werkzaamheden zijn afgerond. Tevens mogen de genoemde maatregelen niet in strijd zijn met de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming voor wat betreft andere beschermde soorten en/of gebieden of het beleid van de NNN.

Indien de werkzaamheden starten te midden van het broedseizoen, dient het plan- en verstoringgebied eerst door een ter zake kundige ecooloog gecontroleerd te worden op aanwezigheid van broedvogels. Indien vastgesteld wordt dat sprake is van actuele broedgevallen binnen het plan- of verstoringgebied, worden door de ter zake kundige ecooloog specifieke maatregelen voorgesteld en/of wordt (een deel van) het projectgebied niet vrijgegeven en dienen de werkzaamheden uitgesteld te worden tot alle nesten, vanuit eigen beweging van de vogels, niet meer in gebruik zijn.

5.3 Vleermuizen; nader onderzoek en mitigatie

Nader onderzoek

Het pand dient mogelijk als kraam-, zomer-, winter- of paarverblijfplaats voor gebouwbewonende vleermuissoorten als de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis (geen kraamverblijf), laatvlieger en gewone grootoorvleermuis. Het verwijderen, ontoegankelijk maken of verstoren van dergelijke verblijfplaatsen is een overtreding van de verbodsartikelen in de Wet natuurbescherming. Er dient door middel van nader onderzoek te worden uitgezocht of vleermuizen daadwerkelijk verblijven in het plangebied en hoe ze gebruik maken van het plangebied. Daarop kan beoordeeld worden of de effecten van de geplande werkzaamheden een ontheffing noodzakelijk maken op deze verbodsartikelen.

Het nader onderzoek naar kraam-, zomer- en paarverblijven van vleermuizen bestaat uit vijf veldbezoeken. Drie van deze bezoeken moeten plaatsvinden tussen 15 mei en 15 juli, de kraamperiode

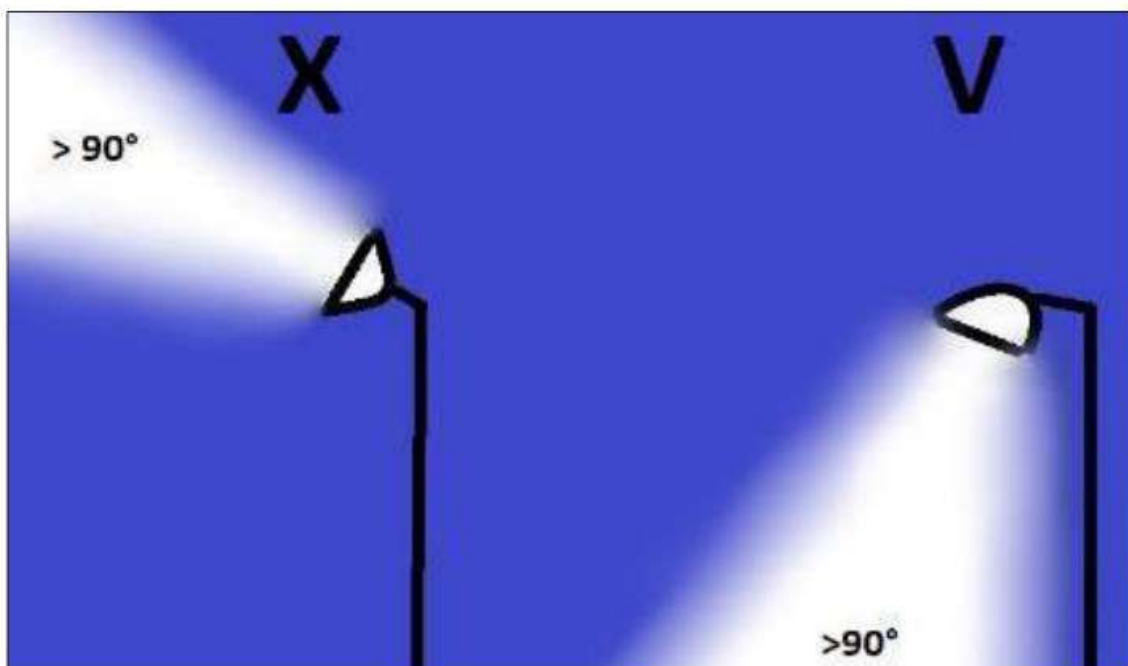
van vleermuizen, met tussenposes van minstens 20 dagen tussen de bezoeken. Minstens één van de drie bezoeken moet 's ochtends voor zonsopkomst worden uitgevoerd, de overige bezoeken worden 's avonds na zonsondergang uitgevoerd. In het najaar, tussen 15 augustus en 1 oktober, moeten nog twee bezoeken worden uitgevoerd rond middernacht. Tussen deze bezoeken moet minstens 20 dagen zitten. De bezoeken mogen alleen uitgevoerd worden als de weersomstandigheden binnen de grenzen van het vleermuisprotocol vallen.

Door de geschiktheid van het pand voor de grootoorvleermuis, dienen er nog twee batloggers in het pand opgehangen te worden in de kraamperiode, omdat deze soort lastig te detecteren is vanwege hun zachte ultrasone geluid.

Mogelijk dient er nog onderzoek naar winterverblijfplaatsen gedaan te worden, dit is afhankelijk van de uitkomsten van het nader onderzoek naar kraam-, zomer-, en paarverblijven en de fragmenten die (mogelijk) opgenomen zijn door de twee batloggers.

Mitigatie

De woningen naast het plangebied kunnen mogelijk verblijfsplaatsen voor vleermuizen bieden. Indien 's avonds of 's nachts wordt gewerkt gedurende de actieve periode van vleermuizen (circa 15 april tot en met 15 oktober), kan er lichtverstoring door het gebruik van bouwverlichting optreden. Hierdoor kunnen mogelijk aanwezige vleermuizen gedesoriënteerd raken. Ten gevolge daarvan kan het functioneren verminderen van de mogelijk aanwezige verblijfplaatsen in de woningen rondom het plangebied. Een dergelijk effect is in strijd met de Wet Natuurbescherming. Om effecten van lichtuitstraling te voorkomen wordt geadviseerd om eventueel te gebruiken verlichting weg te draaien van de omliggende bebouwing. Dit is zeker noodzakelijk in de schemer en nacht (van 1 uur voor zonsondergang tot 1 uur na zonsopkomst) gedurende de actieve periode van vleermuizen (circa 15 april tot en met 15 oktober). Dit houdt in dat de verlichting naar beneden gericht dient te zijn op de werkzaamheden zodat er geen licht naar de omgeving kan uitstralen. In onderstaande figuur (Figuur 5.1) is een dergelijke werkwijze schematisch weergegeven. De V in de tekening geeft weer hoe de lichtuitstraling naar de omgeving zoveel mogelijk kan worden beperkt kan worden. In de situatie met een X is er sprake van significante lichtuitstraling naar de omgeving waardoor een mogelijk effect op verblijven van vleermuizen niet is uit te sluiten. Bij voorkeur wordt er bij het plaatsen van een licht gekozen voor amberkleurige verlichting.

Figuur 5.1. Voorbeeld van toepassing bouwverlichting bij. X= verlichting veroorzaakt uitstraling naar omgeving, V= verlichting veroorzaakt geen uitstraling richting de omgeving.

6 Conclusie

In opdracht van Kuin vastgoedontwikkeling B.V. heeft ecologisch adviesbureau JM ecologie b.v. een QuickScan uitgevoerd aan de Pôlle in Lemmer, gemeente De Friese Meren, provincie Friesland. De opdrachtgever is voornemens om de bestaande gebouwen en loodsen op het terrein te slopen en hiervoor 103 nieuwe wooneenheden te realiseren, bestaande uit zowel woningen als appartementen. De QuickScan is uitgevoerd om eventuele strijdigheden van de beoogde werkzaamheden en de toekomstige situatie met de Wet natuurbescherming (Wnb) op te sporen.

Uit de QuickScan is gebleken dat er mogelijk jaarrond beschermde nesten van huismus, gierwaluw en kerkuil, algemene broedvogels en verblijfplaatsen van vleermuizen binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden aanwezig zijn. Om overtredingen op de Wet natuurbescherming te voorkomen, dient voor jaarrond beschermde nesten van huismus, gierwaluw en kerkuil en voor verblijfsplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen nader onderzoek uitgevoerd te worden.

Voor algemene broedvogels dienen enkele mitigerende maatregelen genomen te worden. Het heeft de voorkeur om buiten het vogelbroedseizoen te werken. Indien toch gestart wordt met de werkzaamheden aan het begin van het vogelbroedseizoen, dan dient het plangebied ruim voor aanvang van het broedseizoen preventief ongeschikt gemaakt te worden. Indien gestart wordt te midden van het vogelbroedseizoen, dient er eerst een controle plaats te vinden door een ter zake kundige ecooloog. Voor vleermuizen die mogelijk een verblijfplaats hebben in de gebouwen op het plangebied, dient er nader onderzoek uitgevoerd te worden naar aanwezigheid van verblijfplaatsen. Daarnaast dient verstoring door bouwverlichting voorkomen te worden voor vleermuizen die potentieel een verblijfplaats hebben in de woningen naast het plangebied.

Gorredijk, oktober 2021
JM ecologie b.v.

Geraadpleegde bronnen

- Nationale Database Flora- en Fauna (NDFF), geraadpleegd op 10 september 2021.
- BIJ12, 2017. Kennisdocumenten.
- SOVON Vogelonderzoek Nederland 2002. Atlas van de Nederlandse broedvogels 1998-2000.
- Netwerk Groene Bureaus & Zoogdierverseniging, 2021. Vleermuisprotocol 2021.
- Zoogdierverseniging (z.d.). Informatiepagina soorten. Geraadpleegd van <https://www.zoogdierverseniging.nl/zoogdiersoorten>